

บทสรุปและอภิปราย

งานวิจัยนี้ได้จัดทำในลักษณะของการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ โดยเป็นการวิเคราะห์ เอกสารและการสัมภาษณ์ ซึ่ง ได้กำหนดวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของหลักสูตรการสอนสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ใน สถาบันอุดมศึกษา
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของแนวคิดตะวันตกที่มีต่อหลักสูตรการสอน เศรษฐศาสตร์
3. เพื่อวิเคราะห์ผลของแนวคิดตะวันตกต่อหลักสูตรการสอนวิชา เศรษฐศาสตร์ ในระดับอุดมศึกษา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการของหลักสูตรการสอนสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มีจุดเริ่มต้นจากความเพียรพยายามเผยแพร่ความรู้และความคิดทางด้านนี้ด้วยการจัดพิมพ์หนังสือทฤษฎีศาสตร์ ในปีพ.ศ. 2454 ของกลุ่มคนที่มีโอกาสไปศึกษาในประ เทศยุโรป อเมริกา แต่ในระยะหลัง ได้ร่วมกันผลักดันให้วิชา เศรษฐศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรธรรมศาสตร์บัณฑิต ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2477 การศึกษาวิชา เศรษฐศาสตร์จึงมี โอกาสเจริญเติบโตตามวิวัฒนาการ วิชา เศรษฐศาสตร์ ของประ เทศไทยนับแต่บัดนั้น การกำหนดหลักสูตรตั้งแต่เริ่มแรกในหลักสูตรธรรมศาสตร์บัณฑิต มีลักษณะตายตัว มีเพียงรายชื่อวิชาที่ศึกษา หลักสูตรนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ ชัดเจน การเรียนการสอนเน้นการบรรยายข้อความรู้วิชา เศรษฐศาสตร์ โดยให้อาจารย์มีอิสระ ในการสอน ผู้สอนมีความรู้ทาง เศรษฐศาสตร์จากการศึกษาในต่างประเทศ และเป็นข้าราชการ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของกระทรวงทบวงกรม การปรับปรุงหลักสูตร เศรษฐศาสตร์มักจะเปลี่ยนตามกระแส การเมืองมหามหาวิทยาลัยที่จัดสอนวิชา เศรษฐศาสตร์ และความก้าวหน้าทางวิชาการ เศรษฐ ศาสตร์ของประเทศพัฒนา ดังในปี 2498 มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยผลของพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2495 และในปี 2502 มหาวิทยาลัยได้ถูกโอนไปรวมอยู่ในสำนัก นายกรัฐมนตรี รวมทั้งนักวิชาการ เศรษฐศาสตร์ในสถาบันการศึกษาทางชาวไทยและอเมริกัน ซึ่ง ได้ ร่วมกันพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

การศึกษา เศรษฐศาสตร์ เริ่มเฟื่องฟูในช่วงปลายแผนพัฒนา เศรษฐกิจฉบับที่ 1 (2504- 2509) มีการพัฒนาการเรียนการสอน เศรษฐศาสตร์ โดยเริ่มจากการสร้างอาจารย์ หลังจากนั้น จึงมีการปรับหลักสูตร พัฒนาห้องสมุด ให้มีคุณภาพสูงสำหรับแหล่งศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาและ อาจารย์ งานวิจัยของนักวิชาการ ไทย ได้มีการพยายาม ใช้แบบจำลองทาง เศรษฐศาสตร์มาอธิบาย

ปรากฏการณ์ทาง เศรษฐกิจและ ใช้ในการวางแผนเศรษฐกิจของประเทศ แต่โดยข้อจำกัดของแบบจำลองทาง เศรษฐศาสตร์ทฤษฎี ไม่สามารถอธิบายในเชิงคุณภาพได้ชัดเจน ทำให้เกิดแนวการศึกษาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมืองขึ้นในหลักสูตร และการสอนในปี 2516 แต่ก็มีได้เพียงพจนานุกรมที่ตรงกับปัญหาการเมืองภายในประเทศในปี 2519 แต่ด้วยปรัชญาการศึกษาในมหาวิทยาลัยซึ่งต้องมีเสรีภาพทางวิชาการในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ จึงทำให้แนวการศึกษา เศรษฐศาสตร์การเมืองก่อตัวอย่าง เป็นระบบและมีการเผยแพร่ผลงานการศึกษาทาง เศรษฐศาสตร์การเมืองในปี 2524 ที่พยายามจะอธิบายปรากฏการณ์ทาง เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมไทยควบคู่ไปกับแนวการศึกษา เศรษฐศาสตร์กระแสหลัก นอกจากความพยายามดังกล่าว เศรษฐศาสตร์การเมืองก็มีความพยายามที่จะจัดหลักสูตรและการสอนที่เป็นของไทยมากขึ้น นอกเหนือจากวิชา เศรษฐกิจประเทศไทย ซึ่งเปิดสอนตั้งแต่ปี 2502 โดยเป็นเพียงวิชาเลือก จนกระทั่งในปี 2510 วิชา เศรษฐกิจประเทศไทยจึง เป็นวิชาบังคับในหลักสูตร

2. อิทธิพลแนวความคิดของวิชา เศรษฐศาสตร์ เข้ามาพร้อมกันนโยบายของผู้นำและนักบริหาร เศรษฐกิจที่ยอมรับแนวความคิดการพัฒนาประเทศแบบตะวันตก การยอมรับแนวคิดดังกล่าว ทำให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตั้งแต่ฉบับแรกถึงปัจจุบัน มุ่งเน้นการสร้างโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาอุตสาหกรรม เป็นสาเหตุสำคัญ จึงต้องพึ่งพาวิชาการความรู้ เทคโนโลยี ผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนั้นนโยบายการเปิดรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ของผู้บริหารประเทศมีส่วนทำให้แนวการพัฒนาประเทศแบบทันสมัย ประสบผลสำเร็จตามเกณฑ์รอดชนตบวงษ์ ที่ประเทศพัฒนาแล้วกำหนดแนวความคิดตะวันตกที่มีต่อหลักสูตรและการสอน เศรษฐศาสตร์แบ่งได้ ดังนี้

2.1 ระดับโครงสร้างการกำหนดเนื้อหาสาระของวิชา องค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แนวคิดการจัดการศึกษาแบบหน่วยกิตในระบบทวิภาค การจัดการศึกษาทั่วไป (General Education) วิชาเฉพาะในหลักสูตรปริญญาตรี ซึ่งเป็นอิทธิพลจากโครงสร้างการจัดการศึกษาแบบสหรัฐอเมริกา สาระเนื้อหาทาง เศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิตและต้นทุน การวิเคราะห์ตลาดยภาพทั่วไป รายได้ประชาชาติ และทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นทฤษฎี เศรษฐศาสตร์กระแสหลักในสหรัฐอเมริกา

2.2 กระบวนการที่รับอิทธิพลของ เศรษฐศาสตร์กระแสหลัก และ เศรษฐศาสตร์การเมือง ก็คือความช่วยเหลือจากต่างประเทศ การให้ทุนอาจารย์ไปศึกษาปริญญาในระดับสูง โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา การใช้ตำราต่างประเทศประกอบการเรียนการสอน และการใช้หลักสูตรที่ลอกเลียนแบบจากมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ทำให้ขาดการสร้างแนวความคิดทาง เศรษฐศาสตร์ไทยอย่างแท้จริง ส่วนทางด้านการศึกษาวิจัยเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการก็ยังคงพึ่งพาเงินทุนหรือเงินช่วยเหลือจากมูลนิธิ หรือองค์การต่างประเทศในการให้ทุนวิจัย ซึ่งมักจะมีข้อกำหนดทิศทางหรือเงื่อนไขตามผู้ให้ทุนกำหนด

3. การกำหนดให้ศึกษาแต่เนื้อหาความรู้เศรษฐศาสตร์กระแสหลักในอเมริกา ทำให้ไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์หรือเสนอแนะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้ศึกษา การรับอิทธิพลกลายเป็นเครื่องมือขยายระบบทุนนิยมที่จัดและดำเนินการสิ่งต่าง ๆ ให้ตอบสนองต่อระบบทุนนิยมโลก ทำให้ระบบเศรษฐกิจต้องขึ้นอยู่กับระบบทุนนิยมโลก มีการพึ่งพาความรู้ของตะวันตกอยู่เสมอ

### การอภิปรายผล

1. อิทธิพลตะวันตกที่มีต่อหลักสูตรและการสอน ในยุคก่อตั้งของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นอิทธิพลของยุโรป หลังจากนั้น ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง อิทธิพลของอเมริกาได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาเศรษฐศาสตร์ และปรากฏชัดเจนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 การเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นไปตามวิวัฒนาการของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมโลก หากประเทศใดมีบทบาทในระบบเศรษฐกิจโลก การศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ของไทยก็มีแนวโน้มปรับเปลี่ยนไปตามประเทศนั้น จากสภาพการณ์เช่นนี้ แสดงให้เห็นพัฒนาการของวิชาเศรษฐศาสตร์ว่า ไม่ได้สร้างขึ้นมาจากความจำเป็นจริงของสังคมไทย ในลักษณะเช่นนี้ในอนาคต หากมีประเทศใดประเทศหนึ่ง เช่น ญี่ปุ่นมีบทบาทในระบบเศรษฐกิจโลก วิชาเศรษฐศาสตร์ของไทยก็อาจจัดตามแบบการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ของญี่ปุ่น
2. เนื้อหาสาระข้อความรู้ของเศรษฐศาสตร์ตะวันตก เป็นแบบอย่างใช้ได้กับมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งมีความเหมาะสมกับสังคมตะวันตก มีมาตรฐานของสังคมในระดับที่ใกล้เคียงกัน ดังจะเห็นได้จากแนวทางการพัฒนาประเทศของประเทศตะวันตก เพิ่มการออม การลงทุน การสะสมทุน ส่งเสริมทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากประเทศพัฒนาแล้ว เมื่อนำมาใช้กับเศรษฐกิจสังคมไทย ไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ในสังคมไทยได้อย่างครอบคลุม เพราะสภาพเศรษฐกิจสังคมไทยมีความเหลื่อมล้ำในระหว่างเขตชนบทกับเขตเมือง ซึ่งมีความแตกต่างของการพัฒนาในเขตเมืองและชนบทอย่างเห็นได้ชัด
3. ความรู้วิชาการเศรษฐศาสตร์ของประเทศพัฒนาแล้ว มีความลำเอียงไปในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยถือว่าเป็นดัชนีวัดระดับของการพัฒนาประเทศและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลักสำคัญ แต่ในขณะที่หลักสูตรการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ที่ใช้อยู่ในขณะนี้ ส่งเสริมให้ผู้นับถือการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นหลักสำคัญในการนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศ มีผลทำให้ผู้เรียน รวมทั้งนักวิชาการให้ความสนใจกับอุตสาหกรรมเป็นหลัก ละเลยภาคเกษตรกรรม หรือภาคชนบทที่ล้าหลัง อันเป็นภาคที่พหุและประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้น ทำให้การพัฒนาแบบตะวันตกมิได้แก้ไขปัญหาว่างถูกต้องและตรงประเด็น

4. ความช่วยเหลือต่างประเทศ เป็นส่วนสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อการศึกษา เศรษฐศาสตร์ของประเทศไทย บัจจุบันภายในเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยต้องการความช่วยเหลือจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง หากจะพิจารณาการช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นประโยชน์ที่ให้ความรู้ความก้าวหน้าแก่ประเทศ ทำให้สามารถติดตามรับความรู้วิชาการที่เป็นประโยชน์จากประเทศพัฒนาแล้ว แต่ขณะเดียวกันก็เท่ากับเป็นขบวนการสำรวจว่าประเทศไทยต้องพึ่งพาความรู้และวิชาการของประเทศพัฒนาแล้วอยู่ตลอดเวลา ทำให้ขาดการแสวงหาเจตนคติของตนเอง สถานการณ์ที่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นความจำเป็นในระดับหนึ่ง แต่ขณะเดียวกันในระยะยาวต้องพัฒนาวิชาการทาง เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นกับข้อเท็จจริงของเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศอย่างแท้จริง ทั้งนี้ โดยศึกษาข้อความรู้ของประเทศพัฒนาแล้วในเชิงเปรียบเทียบ เพื่อเห็นตัวอย่างและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในประเทศพัฒนา ก็จะเป็นข้อมูลให้เข้าใจสังคมไทยมากขึ้น

5. ในเรื่องเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญที่มาให้คำปรึกษา การรับผู้เชี่ยวชาญยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศไทย แต่ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญอาจไม่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามทั้งหมด ควรพิจารณาเลือกปฏิบัติตามความจำเป็นของ เศรษฐกิจสังคมเป็นประเด็นหลัก ขณะเดียวกัน ควรจะได้รับความต้องการและปัญหาของเราให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทราบปัญหาที่แท้จริง และให้เสนอแนะทางแก้ไขตามหลักวิชา ในสภาพปัญหาที่เผชิญอยู่ในขณะนั้น โดยใช้ที่ปรึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตามหลังความต้องการ

6. การส่งคนไปศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เราได้รับอิทธิพลอย่างมาก แต่การส่งคนไปศึกษายังมีความจำเป็น เพื่อติดตามความก้าวหน้าของประเทศนั้น สิ่งที่เราควรพิจารณาและปฏิบัติคือ ต้องอธิบายและชี้ให้เห็นที่ผู้ได้รับคัดเลือกให้ไปศึกษาต่อได้เข้าใจปัญหาของการรับอิทธิพลที่จะส่งผลต่อการพึ่งพาความรู้ต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ขณะที่ศึกษาอยู่จะได้ตระหนักว่าสิ่งใดจะได้ประโยชน์แก่ประเทศชาติโดยตรง สิ่งใดเป็นเพียงเครื่องมือของประเทศที่นิยมการได้รับทุนไปศึกษาต่อประเทศพัฒนา จะได้คุณค่าต่อสังคมอย่างแท้จริง

7. การพึ่งพาเงินทุนเพื่อการวิจัยของนักวิชาการ เศรษฐศาสตร์ไทย เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนา ความก้าวหน้าทางวิชาการของ เศรษฐศาสตร์ไทยเป็นอย่างยิ่ง ความสำคัญของเงินทุนวิจัยจากต่างประเทศ มีบทบาทต่อการเติบโตของวิชาการ เศรษฐศาสตร์ไทย โดยเฉพาะในการกำหนดทิศทางของการวิจัยเพื่อเป็นตัวของตัวเอง หรือเพื่อลอกเลียนแบบอย่างการวิจัยของต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะการท้าววิจัยต้องมีค่าใช้จ่าย ดังนั้น หากไม่มีเงินทุนสนับสนุนตั้งแต่เริ่มโครงการวิจัย โอกาสที่จะผลักดันให้ผลการวิจัยสำเร็จออกมาได้นั้น ย่อมมีโอกาสน้อยมาก ลักษณะในการให้ทุนวิจัย เพื่อให้ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ให้ทุน ทำให้ผลงานหรือผลการศึกษาวินิจฉัยสนองตอบประเทศพัฒนา (ผู้ให้ทุน) มากกว่าสนองต่อความจำเป็นของไทยเอง โดยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาความช่วยเหลืออย่างรอบคอบ และควรต่อรองการช่วยเหลือด้านการวิจัยให้สนองตอบต่อความต้องการของประเทศ หรือมิฉะนั้นรัฐบาลจะต้องจัดสรรเงินทุนวิจัย

ภายในประเทศให้มากขึ้น เพื่อลดการพึ่งพาเงินทุนวิจัยจากต่างประเทศ

8. จากผลการวิจัย พบว่า ตำราส่วนใหญ่ลอกเลียนหรือแปลตำราของประเทศพัฒนาแล้วเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่ใช่เป็นตำราสร้างความรู้แก่สังคมไทย แต่กลายเป็นการเรียนรู้อาสาของประเทศไทยตะวันตก ตำราที่จะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงควรจะเป็นตำราที่ให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับของไทยประกอบ

9. การสอนของอาจารย์ เนื่องจากอาจารย์ส่วนมากมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อกลับมาจึงยังไม่มีประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับเมืองไทย ในเนื้อหาการศึกษา เมื่อมีความจำเป็นต้องเป็นสอน ก็จะสอนตามแนวที่ได้รับประสบการณ์จากอเมริกา การสอนยังคงเน้นการบรรยายเป็นหลัก จึงทำให้นักศึกษาไม่มีโอกาสได้รับความรู้จากตะวันตกได้อย่างเต็มที่ ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ ผู้สอนควรใช้วิธีการสอนให้นักศึกษาได้อภิปราย วิเคราะห์ วิจัย จากประสบการณ์ของตนเอง หรือปัญหาในสังคมมาวินิจฉัย ก็จะเป็นการนำปัญหาของสังคมที่แท้จริง ได้เข้ามาในระบบการเรียนการสอน ก็จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะลดอิทธิพลตะวันตกลงไปได้ในระดับหนึ่ง

10. ปัญหาเกี่ยวกับการลอกเลียนแบบ อาจมีความจำเป็นในระยะแรก เนื่องจากยังไม่มีแนวทางที่เป็นของตนเอง เป็นที่น่าสังเกตว่าการลอกเลียนเนื้อหาวิชาการข้อความของประเทศพัฒนา เมื่อถึงระยะหนึ่ง เกิดสำนึกในกลุ่มนักวิชาการไทย ที่มีความต้องการแสวงหาความเป็นตัวของตัวเอง ในวิชาเศรษฐศาสตร์ ปัญหาอยู่ที่ว่าความสำนึกเช่นนี้เกิดขึ้นเร็วแค่ไหน และเกิดในกลุ่มคนกว้างขนาดน้อยเพียงใด หากเกิดขึ้นเร็วและในจำนวนมาก ก็จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติมากยิ่งขึ้น

#### ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาทฤษฎีแนวความคิดของตะวันตก ควรศึกษาให้ลึกซึ้งว่ามีพื้นฐานความคิดในการพัฒนามาอย่างไร จึงจะประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง
2. การพัฒนาหลักสูตร ในระยะแรกอาจมีการเลียนแบบอย่างตะวันตก แต่ควรมีเป้าหมายในการพัฒนาตามแนวทางของตนเอง
3. การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศควรจะได้มีการพิจารณาถึงเป้าหมายและผลประโยชน์ รวมทั้งเบื้องหลังของการให้ความช่วยเหลือ ว่าจะเป็นประโยชน์แก่สังคมไทยมากน้อยเพียงใด ไม่ควรเห็นแก่เงินช่วยเหลือประการเดียว
4. การจัดเนื้อหาวิชาให้นักศึกษาเรียน ควรศึกษาของต่างประเทศในลักษณะแนวคิดทฤษฎี แต่การวิเคราะห์อภิปรายปัญหาควรเน้นสังคมไทย
5. อาจารย์สอนจากต่างประเทศควรมีโอกาสไปหาประสบการณ์จริงเกี่ยวกับเรื่องของสังคมไทยมากขึ้น ก่อนที่จะมาสอนในมหาวิทยาลัย
6. การเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนได้ประยุกต์วิชาการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเรื่อง ความช่วยเหลือจากต่างประเทศในแง่มุมต่าง ๆ
2. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์อัตราที่ซื้อขายในประเทศไทย มีอิทธิพลของตะวันตก  
มากน้อยเพียงใด ในเชิงรายละเอียด
3. ควรจะ ได้ศึกษาถึงอิทธิพลแนวคิดและ เนื้อหา จุดแบ่งของ เศรษฐศาสตร์ตะวันตก  
กับ เศรษฐศาสตร์ตะวันออก
4. ศึกษาในเชิงลึก ของความพยายามที่จะ เป็นตัวของตัวเอง เช่น เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ
5. ศึกษาความเคลื่อนไหวสร้างระบบเศรษฐกิจใหม่ NIEO อย่างลึกซึ้งว่า มีความ  
เคลื่อนไหวและ ได้ผลมากน้อยเพียงใด
6. การศึกษาความคิดหลักทาง เศรษฐศาสตร์ทฤษฎีของประเทศด้อยพัฒนา มีผลต่อ  
การศึกษาวិชา เศรษฐศาสตร์อย่างไร และมีผลได้/เสียอย่างไร